

Sotsiaalkaitseministri käskkirja „Sotsiaalkaitseministri 18. septembri 2022. a käskkirja nr 118 „Sotsiaalkaitse ja pikaajalise hoolduse kättesaadavus“ muutmise“ seletuskiri

I. Sissejuhatus

Muudatusega lisatakse tegevuse „Kaitstud töötamise teenuse väljaarendamine ja osutamine“ sihtrühma kirjeldusse kaks täiendavat tingimust: teenusele ei kvalifitseeru isikud, kes saavad samal ajal Sotsiaalkindlustusameti suunamisel töötamise toetamise või ööpäevaringse erihoolduse teenust. Lisaks reguleeritakse, et lõpparuandes tuleb elluviijal esitada teave tegevuste panusest Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ näitajatesse, ajakohastatakse nimetatud näitajaid ning viiakse sisse seosed hoolekande programmiga.

Käskkirja ja seletuskirja on koostöös Sotsiaalkindlustusametiga (edaspidi SKA) koostanud Sotsiaalministeeriumi hoolekande ja sotsiaalse kaasatuse osakonna nõunik Regina Sergejeva (tel 626 9219, regina.sergejeva@sm.ee) ja nutika arengu toetamise osakonna peaspetsialist Jüri Lössenko (tel 626 9186, jyri.lossenko@sm.ee).

Käskkirja juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (tel 626 9128, piret.eelmets@sm.ee).

Märkused:

Käskkiri ei ole seotud isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

Vabariigi Valitsuse 15.12.2022 istungil protokollilise otsusega kinnitatud meetmete nimekirja kohaselt on TAT seotud järgmise rakenduskavas nimetatud sekkumisega: „kvaliteetsed ja kättesaadavad sotsiaalteenused, sh kaitstud töökoha teenus, isikukesksed teenused“.

Seletuskiri kirjeldab ainult käskkirjas nimetatud TAT muudatusi.

II. TAT muudatuste sisu

Punktiga 1 viiakse „Eesti 2035“ näitajad, millesse toetatavad tegevused panustavad, kooskõlla laiendatud meetmete nimekirjas olevatega.

Punktiga 2 luuakse toetuse andmise seosed TERE-programmiga: Hoolekande programm. Samuti nimetatakse meetmete nimekirjas toodud rakenduskavaga kooskõlas olev sekkumine.

Punktiga 3 lisatakse tegevuse „Kaitstud töötamise teenuse väljaarendamine ja osutamine“ sihtrühma kirjeldusse kaks täiendavat tingimust, millega täpsustatakse, et teenusele ei kvalifitseeru isikud, kes saavad samal ajal SKA suunamisel töötamise toetamise teenust ning 2023. aastal SKA suunamisel ööpäevaringse erihoolduse teenust. Pikaajalise kaitstud töö (edaspidi PKT) teenuse kasutajate arv on aastatega suurenenud, kuid teenuse eelarve vähenenud. 2023. aasta PKT teenuse hanke ettevalmistamisel analüüsiti PKT teenuse osutamise andmeid ja tuli otsustada, kuidas väiksema eelarvega hankida teenust võimalikult paljudele seda teenust vajavatele inimestele. Valik jätta olukorras, kus rahalised vahendid on piiratud, ööpäevaringset erihooldusteenust saavad inimesed PKT teenuse sihtgrupist välja, sai tehtud eelkõige seetõttu, et ööpäevaringse erihooldusteenuse kirjelduses on teenuse sisu üheks komponendiks isiku tööoskuste kujundamine ja isikule töö tegemise harjutamise võimaldamine, mis kompenseerib mõnevõrra teiste tegevuste osakaalu vähenemist, kui PKT teenust enam ei saada.

Punktiga 4 lisatakse elluviijale kohustus, et lõpparuandes tuleb esitada teave tegevuste panusest TAT punktis 1.1 nimetatud „Eesti 2035“ näitajatesse.

Punkti 5 kohaselt rakendatakse käskkirja tagasiulatavalt alates 01.01.2023, mis ajast alates algas uutel tingimustel läbi viidud hanke alusel PKT teenuse osutamine.

III. TAT vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013.

IV. TAT muudatuste mõjud

2022. aasta oktoobri seisuga oli PKT teenusel 73 ööpäevaringse erihooldusteenuse kasutajat, mis moodustas 13% PKT teenusele suunatud inimestest ja 3% ööpäevaringsele erihooldusteenusele (v.a. kohtumääruse alusel) suunatud inimeste koguarvust. Otsus PKT teenuse sihtgrupi muutmiseks ja ööpäevaringset erihooldusteenust saavate inimeste välja arvamiseks tugines eelkõige sotsiaalhoolekande seaduse muutmise seaduse väljatöötamise kavatsuses (erihooldekandeteenuste korralduse ja rahastuse ajakohastamine) kirjeldatud vajadusele alates 2024. aastast (ehk pärast PKT teenuse katseperioodi lõppu) muuta töötamise toetamise teenuse sisu, integreerides omavahel PKT ja töötamise toetamise teenused. Arvestades teenusele ette nähtud eelarvet ning asjaolu, et ööpäevaringse erihooldusteenuse kirjelduses on sees tööoskuste kujundamise ning töö tegemise harjutamise võimaldamise komponent, siis on ööpäevaringse erihooldusteenuse kasutajate PKT teenuse sihtgrupist välja arvamine teisi võimalikke alternatiive arvestades kõige väiksema negatiivse mõjuga.

Regionaalareng

TAT edukas elluviimine toetab kaudselt kõigi Eesti piirkondade ühtlasemat arengut. Ellu viidavad tegevused on eri regioonide arengueelduste ärakasutamise ja ühtlasema arengu eelduseks, mille puhul on inimestel igas toimepiirkonnas kättesaadavad teenused ja enda rakendamise võimalused. TAT tegevuse 2.2 eesmärk on katsetada erihooldekandeteenuste disainiprotsessi käigus välja töötatud uut erihooldekandeteenuste süsteemi mudelit. Katseprojekti käigus katsetatakse psüühilise erivajadusega inimeste toimetulekut toetavate integreeritud, isikukesksete ja paindlike toetusmeetmete ja teenuste süsteemi mudeli toimimist KOV tasandil. Katseprojekti põhjal kogutakse tagasisidet ning analüüsitakse meetmete ja teenuste süsteemi mudeli kasutajate kogemust. Katsetamise käigus kogutava tagasiside ja kasutajakogemuse tulemuste põhjal tehakse meetmete ja teenuste süsteemi mudeli lahendustes vajalikke parandusi ja täiendusi enne selle üleriigilist rakendamist. TAT tegevused aitavad tööle rakendada vähenenud ja puuduva töövõimega isikutel, kellel seni on tööturul osalemine olnud raskendatud või on see võimalus üldse puudunud. TAT edukal elluviimisel suureneb eri piirkondade majandusliku ja sotsiaalse toimetuleku võime ning väheneb inimeste mitteaktiivsus tööturul, kuid tegevuste elluviimine ei parenda ega tasanda otseselt olemasolevaid regionaalseid erisusi.

V. TAT muudatuste jõustumine

Käskkirja rakendatakse tagasiulatavalt alates 01.01.2023.

VI. TAT muudatuste kooskõlastamine

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja e-posti kaudu Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks SKA-le, Eesti Puuetega Inimeste Kojale ja Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liidule. Riigi Tugiteenuste Keskus ja SKA kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Eesti Puuetega Inimeste Koda kooskõlastas eelnõu vaikimisi. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, millega arvestati osaliselt. Erihoolekandeteenuste Pakkujate Liit kooskõlastas eelnõu märkusega, millega ei arvestatud.